

Den tyska schäferhunden Valo har precis dykt upp på flygplatsen, redo att börja att arbeta tillsammans med sin matte Heli Niuro.

LYCKAT PILOTPROJEKT I FINLAND

TRÄNADE HUNDAR KAN UPPTÄCKA
CORONASMITTA PÅ EN MINUT

På flygplatsen i Helsingfors har ett gäng mycket viktiga hundar och deras tränare arbetat sen september 2020. De är specialtränade att nosa upp coronaviruset hos anländande resenärer. Finland är det enda landet i Europa där specialutbildade coronahundar arbetar på flygplatsen.

TEXT Héléne Lundgren FOTO Roger Schederin

Finland är först ut i Europa med att ha coronatränade hundar på en flygplats.

Att testa sig är frivilligt, men så fort teststationen öppnar bildas det kö. På en dag kan hundarna testa allt från 50 till 140 personer.

Bland det första nyanlända resenärer ser när de kommer in i ankomsthallen på flygplatsen i Helsingfors i dessa bistra tider är en glad viftande svans. Här trivs labradoren Kosti och hans specialtränade kollegor som sedan september 2020 har arbetat på flygplatsen vid en ny covid-19 "sniffingstation". Just nu ett projekt mellan Nose Academy, Wise Nose och docent Anna Hielm-Björkman samt hundtränare och verksamhetsledaren Susanne Paavilainen på den veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors Universitet. Vid en speciell teststation i ankomsthallen arbetar fyra hundar samt en praktikant i olika skift. När det är som flest flygplan med anländande resenärer arbetar hundarna alla vardagar mellan 13 - 18.

Labradoren Kosti och hans matte Terhi Käppi är först på plats denna tisdag, och Kosti trivs med att vara tillbaka på arbetet. Han viftar på svansen hela tiden, och det märks verkligen att han älskar att hälsa på alla människor han träffar.

– Sen september har hundarna testat 4 100 personer, och på en dag kan de testa allt från 50 till 140 personer.

"Just nu har vi fler utbildade hundar än tränare"

Projektet har varit mycket framgångsrikt, och vi har fått möjlighet att förlänga det i två månader. Just nu har vi fler utbildade hundar än tränare, och vi hoppas kunna anställa fler tränare. Från januari har vi också planer på att kunna testa anländande resenärer på helgerna, berättar projektledare Soile Turunen.

Att testa sig på flygplatsen Helsingfors – Vanda är frivilligt, men så fort teststationen öppnar klockan 13.00 så börjar folk att ställa sig i kön. Testet tar bara några minuter, och

det är mycket smidigt att göra. Assistenten Oona Pyykkö förklarar först för alla resenärer hur testet går till. I en förpackning ligger två sterila kompresser som man ska veckla ut och gnugga mot handleden, halsen eller i armvecket.

Kompresserna lägger man sen i en liten skål och genom en liten lucka i testbåset tar hundtränaren Terhi Käppi hand om testerna.

– Kompresserna innehåller inte själva viruset utan doften från huden. Proverna är inte heller smittsamma för människor, men vi använder handskar och munskydd, berättar Soile Turunen.

»

I människans tjänst

Valo har lärt sig att markera för viruset genom att lägga sig ner.

» I det lilla testbåset där hundtränarna arbetar ligger Kosti på sin filt och tar det lugnt mellan sniffjobben. När det kommer in ett nytt test så väcker Terhi honom för att börja jobba. Med sin stora blöta nos sniffar Kosti raskt igenom raden med fem skålar, hela tiden glatt viftande på svansen. När han inte hittar någonting i skålarna att markera går han och lägger sig på sin filt igen. Kosti vill egentligen helst hitta skålar som har doften av coronaviruset för då vet han att han får en efterlängtat belöning med något gott ätbart eller sin boll. Matte Terhi lägger därför då och då ut en skål med en positiv kompress för att hålla motivationen uppe. Då får Kosti sin efterlängtade belöning med en kött delikatess som försvinner i ett nafs...

– Kosti har arbetat med sin nos sen han var ett år gammal, och har lärt sig identifiera farliga ämnen. Det tog bara fyra-fem veckor att träna honom att identifiera coronaviruset, berättar Terhi Käppi.

Plötsligt markerar Kosti en skål genom att sätta sig ner och testet tas för säkerhets skull om. Terhi förklarar för mannen att han även bör gå och ta det officiella PCR-testet som erbjuds gratis på flygplatsen samt att åka direkt hem för att invänta resultatet. Några meter bort från teststationen finns en hälsodisk där man kan fylla i ett formulär med sitt namn, adress och telefonnummer. Själva testlokalen ligger några trappor upp, och med hjälp av en lång sticka i näsan görs PCR-testet vilket ger en långvarig och obehaglig kittlande känsla som sitter kvar ett bra tag. Testet kommer tillbaka efter ett dygn, och då kan man också delta i en medicinsk studie för att kunna jämföra resultaten med

hundarnas resultat.

– Sen vi startade i september har hundarna hittat 25 coronasmittade personer på flygplatsen, berättar Soile Turunen.

Den tyska schäfern Valo har precis dykt upp på flygplatsen, redo att börja att arbeta tillsammans med sin matte Heli Niuro.

– Valo har en utmärkt nos, och han är tidigare tränad att spåra upp cancer. Det tog bara några månader att lära honom att nasa upp coronaviruset. Det svåraste är att lära hundarna att markera när de har hittat viruset. Valo har lärt sig att markera genom att lägga sig ner. Ibland kommer det naturligt, och ibland får man vänta tills han lägger sig ner, berättar Heli Niuro.

Hundarna arbetar i olika skift, och den sista hunden som anländer denna dag tillsammans med sin tränare Anette Kare är ET, en vacker vit schweizisk schäfer.

– När ET markerade sitt första positiva test på flygplatsen var jag så stolt över henne. Vi tränar både ET's syster och hennes mamma, men ET är snabblärd. Hon är den första i sin familj som är coronatränad, och hon kan också identifiera cancer. Hennes mamma är utställningschampion i elva länder, och pappan arbetar som militärhund i Sverige, berättar Anette Kare.

Träningen av hundarna har sponsrats av Evidensia Djursjukvård, och själva arbetet på flygplatsen betalas av finska staten. När hundarna tränas behövs många positiva och negativa tester att öva på, och en hel del av proverna har samlats in vid Wise Nose hundskola. Folk har kunnat

De som testar sig får kompresser att gnugga mot halsen, armvecket eller armleden. När hundarna sedan sniffar på dem är det doften från huden de reagerar på.

Labradoren Kosti ser förväntansfull ut, en positiv markering belönas med en kött delikatess!

lämna sina prover där, samt coronasmittade personer har kunnat lämna hudprover hemma vid dörren för att hundarna ska ha något att träna på.

– Proverna kan hålla länge, mer än en vecka, och vi sparar dem i plastpåsar som förvaras i rumstemperatur. Alla som arbetar på flygplatsen kan testa sig varje dag, och det tar bara några minuter att göra testet. Flygplatspersonalen är de säkraste personerna i hela Finland, säger Soile Turunen och skrattar gott.

Den fjärde hunden som arbetar på flygplatsen är Kössi, en vinthundmix som för sju år sen innan han kom till Finland hittades i en kartong vid sidan av en stor väg i Spanien. Han lärde sig snabbt att identifiera doften av coronavirus, och han kan också identifiera dofterna av cancer, mögel och vägglöss.

Av **Finska Kennelklubben** har coronahundarna belönats med titeln Specialhjältehundar, och nyligen har Kennelklubben donerat 200 000 kronor till forskningen. Inom hälsomyndigheterna diskuterar man just nu om inte coronahundarna ska få officiell status som polis-, tull- och servicehundarna har. Det diskuteras också om hundarna kan testa folk på evenemang, teatrar och konserter. Flera andra länder är intresserade av att lära sina hundar att spåra upp coronaviruset, och man har börjat samarbeta med Mexiko och Ukraina.

Det har varit en mycket intressant dag på flygplatsen, och hundarna har testat 91 personer. För oss är det dags att ta flyget tillbaka till Sverige igen. Det sista vi ser innan vi går till incheckningen är Kostis viftande svans när han tar en kort rast och passar på att hälsa på lite resenärer...

